

CZU 02(498+478)

DARURI DE ZECI DE MII DE CĂRȚI ROMÂNEȘTI DE LA ASOCIAȚIA CULTURALĂ „PRO BASARABIA ȘI BUCOVINA”, FILIALA „COSTACHE NEGRI”, GALAȚI, ROMÂNIA

GIFTS OF TENS OF THOUSANDS GIFTS OF ROMANIAN BOOKS FROM THE CULTURAL ASSOCIATION „PRO BASSARABIA AND BUCOVINA”, „COSTACHE NEGRI” BRANCH, GALAȚI, ROMANIA

Elena CRISTIAN

Svetlana CECAN¹ [ORCID:0000-0001-8690-8172]

Abstract: *The article reflects the collaboration between Scientific librarz of USARB with the Cultural Association “Pro Bessarabia and Bucovina”, “Costache Negri” Branch, Galați, Romania, which contributed to development and the growth of Romanian collection, the promotion of cultural activities, as well as the sponsorship of the library automation, etc.*

Keywords: *Pro Bessarabia and Bucovina Cultural Association, Galați Branch, Romania, USARB Scientific Library, book donations, collaborative relationships, scientific, didactic, cultural events*

Din istoria Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina

- Data exactă a înființării Asociației este 27 noiembrie 1950, Paris, grație patrioților Nicolae Dianu și Mihai Nicolau (secretar) și prof. univ. bucovinean Grigore Nandriș, care i-a dat titlul semnificativ Asociația Pro Basarabia și Bucovina.
- În anii 1961-1965, Asociația a funcționat în Bruxelles și era condusă cu multă pricepere de d-na Maria Valeria Abras. În această perioadă, Asociația avea un președinte, un comitet de conducere și ducea o activitate organizată, ținând ședințe periodice programate.
- După anul 1965, urmează o perioadă în care Asociația nu-și mai face simțită prezența.
- Nicolae Lupan (1921-2017) a fost liderul Asociației Culturale „Pro Basarabia și Bucovina”, cu sediul la Bruxelles și Paris (1975-2008) și a condus Asociația Mondială Pro Basarabia și Bucovina cu filiale în peste 20 de țări, a luptat pentru revenirea Basarabiei și nordului Bucovinei în componența României. În anul 1990, președinte al Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „Costache Negri” din Galați a fost ales preotul Igor Jechiu, originar din comuna Mârzești, jud. Orhei, Basarabia, secretar, ing. Radu Moțoc, care au obținut rezultate remarcabile în conducere.
- La 19 martie 1992, preotul Igor Jechiu a decedat subit. În locul regre-tatului pr. Igor Jechiu, la Galați, a fost ales un nou președinte, d-nul dr. Chiril Baranețchi.
- Marian Clenciu este actualul președinte al Asociației Pro Basarabia și Bucovina.

Pentru *mai multe informații* despre această asociație, care a funcționat în multe țări, putem găsi în lucrarea lui Radu Moțoc, secretar, ing., *ASOCIAȚIA CULTURALĂ PRO BASARABIA ȘI BUCOVINA Filiala Costache Negri Galați* (2021) <http://libruniv.usarb.md/images/pdf/blog/asotiatia-pro-basarabia.pdf>

Vă propunem în continuare, informații despre istoria de colaborare a Bibliotecii Științifice USARB cu Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „Costache Negri” Galați, din anul 1992 până în prezent.

Relațiile de cooperare a BȘ a USARB cu Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Galați, președinte, preot Igor P. Jechiu și secretar, inginer Radu Moțoc, au început prin scrisoarea din 18.02.1992 cu informații despre ofertele Asociației în completarea colecției BȘ cu carte în limba română „... vă aducem la cunoștință vestea că similar cu fondul de carte Galați, deschis de noi la Biblioteca Națională din Chișinău și Cernăuți, am hotărât să deschidem la Dvs un asemenea fond care va fi alimentat periodic.

... Vă rugăm să ne precizați profilul facultăților pentru a ne orienta asupra ariei de selecție a cărților”. Referințe mai detaliate despre scrisoarea în cauză și colaborare cu Asociația, găsim în articolul *O cunoștință epistolară trecută într-o frumoasă colaborare*, Elena Harconița, revista *Confluente Bibliologice* nr 1-2, 2007.

În acești ani, cu ajutorul Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „C. Negri” din Galați, în colecțiile BȘ a USARB au intrat peste 33 600 volume în valoare de circa 1,6 milioane de lei (100 000 euro): 30 643 cărți, 2 335 reviste; 227 documente electronice CD, DVD. Concomitent, Biblioteca a fost dotată cu antenă parabolică, televizor color; în universitate a fost susținut procesul de creare a laboratorului de paleografie.

Procesul de colaborare a creat emoții frumoase, impresii deosebite, despre

care dna Elena Harconița, directoarea BȘ, spunea: „N-am să uit niciodată nici eu, nici colegii mei, acele câteva zile din decembrie anul 1992, când prietenii noștri din Galați ne-au adus acea bogăție. Fiecare carte am ținut-o în mână și nu-mi venea a crede că noi sântem proprietarii unei bogății la care am visat, dar nu mi-am închipuit că acest vis o să se îplinească”. Și Faina Tlehuci a constatat atunci, că „Deocamdată, Asociația Dumneavoastră e unicul izvor ce ne oferă posibilitatea de-a ne îmbogăți fondurile cu publicații în limba romană”. „Între timp bogatele stocuri de carte de referințe, științifică, istorică, lingvistică, literatură și critică literară, carte rară treceau și treceau Prutul, fiind selectate de neobositul Radu Motoc din Biblioteca Națională din România, Biblioteca Academiei Române, Biblioteca „V. A. Urechia” din Galați, Universitatea Dunărea de Jos, editurile Humanitas,

Magazin Istoric, Uniunea Compozitorilor și Muzicienilor din România, Institutul de Psihologie a Academiei Române, Institutul Cultural Român, alte instituții și multe persoane particulare. În fiecare an au fost perfectate pentru BȘ a USARB abonamente la publicații periodice de Biblioteca Națională și Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București. Colecții de prestigioase reviste *Viața Românească*, *Convorbiri literare*, *Revista Fundațiilor Regale*, ce constituie o istorie vie a literaturii române, sunt valorificate și astăzi în cercetările științifice ale studenților, cadrelor didactice bălțene” (Elena Harconița. *Colloquia bibliothecarius*, ed. a 1-a, 23 febr. 2013. Bălți).

Conform unui bun obicei, specifică R. Moțoc, Asociația comunică, de fiecare dată, conducerii BȘ a USARB propunerile de activități și sponsorizări, fapt înregistrat în mai multe documente ale Bibliotecii. Prezentăm în continuare câteva pasaje din scrisoarea directoarei Fainei Tlehuci cu nr. 160/2 din 11.12.1992, adresată redactorului șef Cristian Crăciun: „Mult stimat domn, în perioada de 9-12 decembrie a.c., am avut deosebită plăcere să avem musafiri, delegația Asociației Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Galați, care ne-au adus vestea îmbucurătoare despre inaugurarea Fondului de carte Australia, finanțat de Dvs. Am primit prin intermediul Asociației copiile scrisorilor expediate de d-nul Victor Jechiu din 22.09.1992, prin care transmite suma de 320 \$ și scrisoarea Asociației Românilor din Australia din 28.10.1992 și un check în valoare de 740 USD. Din aceste fonduri au fost achiziționate, pentru început, un număr de 848 de volume, în valoare de 100.000 de lei. Printre volumele donate sunt cărți de istorie, literatură clasică română, dicționare, probleme generale ce vor fi utilizate intens de catedrele universitare și de studenți în cadrul procesului de învățământ și cercetare științifică. Vă mulțumim din suflet pentru sprijinul financiar și moral pe care îl acordați în această perioadă dificilă de tranziție a Universității noastre, care întâmpină dificultăți de documentare (manuale și bibliografie românească). În mod deosebit, mulțumim celor

care au inițiat Fondul de carte Australia: d-lui Victor Jechiu și dnei Veronica Gonța. Cărțile au fost expuse la raft cu acces liber într-o expoziție și prezentate cititorilor, trezind un interes deosebit. Anexăm și o fotografie a acestei expoziții. Cu deosebită stimă și grațitudine, Rectorul Universității Alecu Russo - N. Filip, Directoarea Bibliotecii Universitare - Faina Tlehuci”.

Ani de-a rândul, colete cu cărți continuau să vină la adresa Bibliotecii Științifice, astfel, după patru ani, doamna directoare consemna: „În câțiva ani, Fondul de carte Galați a ajuns la un număr de 12 937 ex. de cărți și reviste și dacă azi Biblioteca deține 192 000 de cărți în limba română, ceea ce constituie 16,8% din tot fondul Bibliotecii, meritul acesta îl datorăm prietenilor noștri devotați din Galați”. În următorii ani au urmat să vină donații de cărți, reviste, înregistrări audio, CD-uri, echipament tehnic: calculator pentru cabinetul de paleografie din cadrul Facultății Filologie, un fax

pentru universitate – toate colectate cu discernământ de pasionatul Radu Moțoc, descendent din marea familie a lui Ivenco Moțoc (1460 - 1520), din care a făcut parte Mitropolitul Varlaam (1590 - 1657).

Merită a fi prezentată, cu mai multe detalii, prezența în Biblioteca Universității a revistei „Magazin istoric”, fapt marcat de Dna Faina Tlehuci în scrisoarea nr. 26 din 29.01 1997, adresată domnului Cristian Popișteanu: „Confirmăm primirea revistelor Magazin Istoric: 1991 – câte 3 ex. – februarie – decembrie, 1992 – câte 3 ex. – ianuarie – decembrie, 1993 – câte 3 ex. – ianuarie – decembrie, 1994 – câte 3 ex. – ianuarie – decembrie, 1995 – câte 3 ex. – ianuarie – septembrie, 1995 – câte 5 ex. – octombrie, noiembrie și decembrie, 1996 – câte 5 ex. – ianuarie, februarie, martie, 1996 – câte 3 ex. – ianuarie – decembrie. Donațiile, pe care ați avut plăcerea să ne oferiți, își găsesc citorii în Biblioteca noastră, servind drept sursă de studiu a Istoriei României și

universale. Împreună cu toți beneficiarii noștri vă mulțumim mult pentru sprijinul pe care ni l-ați acordat. Cu deosebită grațitudine și respect, Directoarea Bibliotecii - Faina Tlehuci”.

Printre cele mai importante acțiuni de colaborare deosebită și de lungă durată între Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Galați, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți și Biblioteca Științifică USARB menționăm:

- În Biblioteca Științifică USARB a fost formată Colecția „Radu Moțoc” și Colecția „Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „C. Negri” din Galați”, documentele fiind localizate prin toate secțiile și centrele bibliotecii.
- Elena Harconița, Elena Scurtu, Valentina Topalo au primit Bursa „Preot Igor Jechiu” acordată de către Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Galați, pentru documentare în bibliotecile din România.
- Bibliografele Dora Caduc și Valentina Topalo au participat la Conferința Asociației cu participarea filialelor din țară, organizată la Galați, în perioada 25-26 septembrie 1993.
- Incepând cu anul 1995, Asociația devine cel mai mare susținător financiar în omagierea șefilor de promoții de la toate Facultățile Universității bălțene, susține deschiderea Atheneului universitar.

- În anul 1995, la invitația Bibliotecii Științifice o delegație din Galați, din care făcea parte dr. Chiril Baranețchi, Paul Păltănea, Mihai Cojocarul și Radu Moțoc, au vizitat BȘ a USARB. Doamnele Faina Tlehuci și Elena Harconița le-au prezentat gălățenilor valorile patrimoniale și culturale din bibliotecă.
- Constituirea fondului de carte Australia (1992), donație de la d-nul Victor Jechiu și d-na Veronica Gonța.
- În anul 2005, în colaborare cu Universitatea Dunărea de Jos din Galați, indică Radu Moțoc, am selectat un număr de volume editate la Universitate, pe care le-am donat Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. Domnul rector Nicolae Filip a răspuns cu un mesaj de mulțumire, prin care confirmă primirea celor 105 titluri de cărți editate la Galați. Scrisoarea este semnată și de d-na dir. a Bibliotecii, Elena Harconița. Cunoscând disponibilitatea morală a Universității Dunărea de Jos pentru a ajuta Basarabia, zice R. Moțoc, am apelat pentru a procura mai multe cursuri editate la Galați spre a fi donate Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. Printr-un proces-verbal semnat de Radu Moțoc și de

d-na ing. Rodica Georgescu, șefa departamentului Editare-Multiplicare, în data de 4.10.2005, am primit 113 cursuri, pe care le-am expediat la Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți.

- O altă donație de carte oferită de Asociația noastră Universității din Bălți, ne comunică Radu Moțoc, cuprinde 12 volume din domeniul financiar bancar, management juridic, tehnici și operațiuni bancare, legislația calității și alte cărți din domeniul limbii române, precum Limba română contemporană. Acest lot este suplimentat de o colecție a revistei Memoria cu nr. 40-50, anii 2002-2005. Am mai adăuga și colecția Arhiva Genealogică, cu numerele 1-2 din 1997 și 1-2 din 1998. Aceste cărți au fost primite de bibliotecă prin confirmarea dir. Elena Harconița, care pune și ștampila pe semnătură.

- Timp de trei ani (2007-2010), vizitatorii Bibliotecii au admirat expoziția

de litografii și gravuri „Domnitori și principii ai Țărilor Române”, din colecția Bibliotecii „V. A. Urechia” și din albumul „Domnitori români” al lui Nicolae Iorga, editat în anul 1930, ce conținea portrete și lucrări care nu întotdeauna apăreau în enciclopedii și cărți de istorie. Mai târziu, Biblioteca primește în dar expoziția *Vechi gravuri din sec. XV-XVI Ex-librisuri de Epocă*, realizată cu multă pasiune de Radu Moțoc, fapt afirmat de Elena Harconița în articolul *Danii de cărți în două decenii de colaborare cu Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina Filiala C. Negri din Galați*. (Colloquia bibliothecarius, ed. a 1-a, 23 febr. 2013. – Bălți).

- În anul 2009, a fost expediat un lot de cărți, care a fost semnalat printr-o scrisoare adresată dnei Elena Harconița: „În baza bunei colaborări, care datează de peste 18 ani, Asociația noastră a selectat un lot de cărți de la prestigioasa editură Humanitas, care se încadrează în categoria cărților educative, de cultură generală. Am selectat și un lot de cursuri de la Universitatea Dunărea de Jos, ținând cont de profilul facultăților de la Universitatea din Bălți. Lotul conține un număr de 306 exemplare. Cu deosebită stimă, secretar, ing. Radu Moțoc”

- În ultimii ani, prin intermediul lui Radu Moțoc au fost direcționate spre Bălți cărți din biblioteci particulare, unicate care nu se mai reeditează, dar, mai cu seamă, manuale și cursuri pentru învățământul la distanță de la Departamentul respectiv al Universității Dunărea de Jos din Galați.

Prezenta comunicare se referă doar la unele aspecte ale colaborării de peste 30 de ani, dintre Biblioteca Științifică a USARB și Asociația Culturală „Pro Basarabia și Bucovina”, Filiala „Costache Negri”, Galați. În arhivă de documente a BȘ se păstrează și fotografii ce reflectă relațiile de colaborare prietenească cu această asociație..

Administrația Bibliotecii a inaugurat, la 23 februarie 2013, Colloquia Bibliothecariorum Faina Tlehuți, în memoria directoarei (1962-2001) Bibliotecii Științifice a USARB. La acest eveniment remarcabil, care a înregistrat 8 ediții, au fost invitați membrii comunității academice și profesionale din țară și de peste hotare, toți cei care au cunoscut-o sau care au lucrat alături de distinsa biblioteconomistă Faina Tlehuți. Inginerul Radu Moțoc, membrul de Onoare al Senatului USARB, secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina „Costache Negri” din Galați a fost, ca de obicei, prezent la toate edițiile cu un omagiu respectuos, dedicat Doamnei care „a reușit să pună o amprentă durabilă pe relații umane, în special pe cele profesionale”.

Colecția „Radu Moțoc”, cuprinde documente din domeniul științelor umane, sociale, reale, literare, hărți, atlase, portrete, gravuri, ilustrații, cărți poștale, fotografii etc., o parte din ele localizate în Colecția de Documente Rare a BȘ a USARB. Din categoria exemplarelor marcate prin ex-libris se înscriu și cărțile lui Radu Moțoc, reprezentând adevărate valori bibliofile: Dicționar invers (București, 1957); Sadoveanu, Mihail. Dimineți de iulie (București, 1927); Vlădescu, G. M. Moartea fratelui meu (București, 1934), etc., care au pe coperta interioară eticheta: ex-libris Moțoc Radu; Ex-libris: Fond de carte donație Asociația Culturală Pro –Basarabia și Bucovina Fil. Galați, Biblioteca Moțoc; Ex-libris: Asociația Culturală Pro –Basarabia și Bucovina Filiala Galați; Ex-libris: „Biblioteca ing. Radu Moțoc”. etc., ca semn de proprietate, inginer Radu Moțoc secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „Costache Negri” Galați.

Și astăzi, ing. Radu Moțoc ne oferă donații de documente, cărți, publicații seriale,

enciclopedii, dicționare albume de cărți poștale, beletristică, CD, care completează colecțiile BȘ a USARB, solicitate frecvent de către utilizatorii din mediul universitar. La fel, o serie de articole, semnate de către d-nul Moțoc pentru revistele *Confluente bibliologice* și *Artă și educație artistică de la Universitatea din Bălți*.

Donațiile de carte au fost și sunt valorificate, promovate în cadrul activităților științifice, didactice, editoriale, colocvii, conferințe, expoziții tradiționale, online, media, videospoturi etc. Recent, la **Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile**, cu genericul „Biblioteca Ta - Progresul Tău” și Ziua Bibliotecarului în Republica Moldova a fost elaborată și prezentată expoziția online: ***Izvorul nobleții și educația dragostei de lectură a utilizatorilor Bibliotecii Științifice USARB***, http://www.libruniv.usarb.md/index.php?option=com_allvideoshare&view=video&Itemid=231&slg=probasarabia-2023&lang=ro, care conținea documente din colecția Bibliotecii Științifice a USARB despre colaborarea Bibliotecii cu Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „Costache Negri” din Galați, pagini din istoria acestei Asociații, inițierea relațiilor de colaborare culturală a Fainei Tlehuci, directoarea Bibliotecii Științifice a USARB cu Preotul Igor Jechiu, originar din com. Mârzești, jud. Orhei, Basarabia, cu Inginerul Radu Moțoc, secretarul ACPBB, Filiala Galați, Membru de Onoare al Senatului Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, cu Chiril Baranețchi, doctor în științe medicale, Președintele ACPBB, Filiala „C. Negri” din Galați (anii 1992-1999), originar din com. Văratec, județul Bălți (anii de viață 1914-1999). Expoziția a oferit informații despre memorabilele vizite ale gălățenilor la Biblioteca Universitară, documente din fondul de carte Galați, Fondul de carte „Australia”, Colecția editurii Humanitas, Donația Bibliotecii Naționale a României, Colecția de Carte Rară, Cărți din Biblioteca Profesorului Ion Cîrlan, documente audiovizuale cu înregistrări de excepție.

Grație frumoaselor relații de colaborare, Biblioteca a beneficiat de cărți, echipament, deosebit de necesar pentru studiu și cercetare. BȘ a USARB este deosebit de recunoscătoare pentru donații, prin bunăvoința și străduința Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Galați, secretar ing. Radu Moțoc, membrul de Onoare al Senatului USARB, secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „Costache Negri” din Galați, pentru ajutor și aduce sincere mulțumiri pentru contribuție la dezvoltarea colecțiilor bibliotecii.

Referințe bibliografice:

1. *Asociația culturală Pro Basarabia și Bucovina Filiala Costache Negri Galați* [online]. [S. l.], 2021. 272 p. Disponibil: <http://libruniv.usarb.md/images/pdf/blog/asotiatia-pro-basarabia.pdf>
2. HARCONIȚA, Elena. Danii de cărți în 2 decenii de colaborare cu Asociația Culturală Pro - Basarabia și Bucovina, Filiala „C. Negri” din Galați. In: *Colloquia Bibliothecariorum „Faina Tlehuci - 90 de ani de la naștere”*, ed. a 1-a, 23 febr. 2013. Bălți. 2013, pp. 33-40. ISBN 978-9975-931-89-2 [print]. Disponibil: http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/1100/6/Harconita_coloquia.pdf
3. HARCONIȚA, Elena. O cunoștință epistolară trecută într-o frumoasă colaborare. In: *Confluente Bibliologice*. 2007, nr. 1-2, pp. 99-103. ISSN 1857-0232 [print]. Disponibil: <http://www.libruniv.usarb.md/xXx/reviste/confbib/confbib.html>